

UNIVERZITET CRNE GORE

**Program razvoja
Univerziteta Crne Gore**

Kandidata za izbor rektora za mandatni period

2017. – 2020. godine

Prof. dr Danilo Nikolić, redovni profesor

Podgorica, novembar 2017.godine

SADRŽAJ

1. UVOD
2. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD
3. NASTAVNI PROCES
4. INTERNACIONALIZACIJA I MEĐUNARODNA SARADNJA
5. UNAPRIJEĐENJE SISTEMA KONTROLE KVALITETA
6. LJUDSKI RESURSI
7. STUDENTSKA PITANJA
8. ZAKLJUČNA MISAO

1. UVOD

Univerzitet Crne Gore predstavlja intelektualno jezgro i strateški oslonac privrednog i društvenog razvoja Crne Gore. Uvažavajući preko četiri decenije dugu i bogatu tradiciju Univerziteta Crne Gore, u narednom mandatnom periodu i programu rada rektora, predviđa se jačanje internacionalizacije i konkurentnosti Univerziteta, kao središta visoko-obrazovnog, naučno-istraživačkog, kulturno-umjetničkog i inovativnog stvaralaštva u cilju osiguranja prosperiteta crnogorske akademske zajednice, privrede i društva. Prateći svjetske trendove u visokom obrazovanju i tržišnu dinamiku, neophodno je raditi na osavremenjivanju institucionalnih i funkcionalnih postavki rada Univerziteta, kao i na unaprijeđenju nastavnih sadržaja, tehničkih resursa i prostornih kapaciteta.

Univerzitet Crne Gore treba da kontinuirano poboljšava i osavremenjava nastavne planove i programe kroz kreativnu i kvalitetnu interakciju studenata, saradnika, profesora, i u skladu sa dinamikom tražnje savremenog tržišta rada. Univerzitet mora kontinuirano raditi na unaprijeđenju znanja i vještina univerzitetskog kadra, u cilju jačanja edukativno-pedagoških kapaciteta, naučno-stručnog potencijala i projektne konkurentnosti u domenu međunarodne saradnje. Univerzitet mora posvećeno raditi i na razvoju znanja i vještina studenata, u cilju njihovog bržeg zapošljavanja i realizacije njihovih perspektivnih karijera. Unaprijeđenje kompatibilnosti i kvaliteta univerzitetskih programa, naučno-istraživačka ekspertiza i otvorenost ka međunarodnim projektima, inicijativama i saradnji, su upravo nužni preduslovi povećanja mobilnosti studenata i akademskog osoblja, odnosno afirmacije stečenih kvalifikacija i kompetencija na tržištu rada.

Univerzitet Crne Gore treba da vodi računa i o razvoju svih organizacionih jedinica i njihovom čvršćem povezivanju u cilju unaprijeđenja operativne efikasnosti, finansijske održivosti, udruživanja prostornih i kadrovskih kapaciteta, efikasne iskorištenosti naučne i stručne opreme, racionalizacije poslovanja, povećanje konkurentnosti, stimulisanje projektnih aplikacija, razvoja interdisciplinarnih područja itd.

U ostvarivanju svoje strateške uloge, kao okosnice razvoja crnogorskog društva, Univerzitet Crne Gore mora razvijati partnerski odnos sa privrednim subjektima i relevantnim javnim institucijama. Univerzitet treba da gradi čvrste veze sa privrednim sistemom države kroz zajedničke projekte, javno-privatna partnerstva, programe cjeloživotnog obrazovanja i intezivnije uključivanje privrednika u nastavne procese, a studenata u privrednu praksu. Konstruktivna saradnja između Univerziteta i relevantnih institucija, posebno Vlade i državnih institucija, koje su direktno uključene u kreiranje politika i programa strateškog razvoja, neizostavna je karika u lancu uspješnog savladavanja izazova koji stoje pred našim društvom i državom.

Prethodno navedeno ukazuje da je u najkraćem roku neophodno izraditi dokument kojim će se definisati dugoročni pravci razvoja Univerziteta – Strategiju razvoja Univerziteta Crne Gore, što će biti jedan od ključnih prioriteta budućeg rukovodstva Univerziteta. Ovaj odgovoran posao trebalo bi da se bazira na detaljnoj analizi svih aspekata funkcionisanja Univerziteta i njegovim razvojnim potencijalima i da rezultira formulisanjem misije, vizije, strateških ciljeva i akcionih planova razvoja Univerziteta. Prilikom postavljanja strateških ciljeva Univerziteta Crne Gore u narednom periodu, neophodno je uzeti u obzir nacionalnu Strategiju Razvoja Visokog Obrazovanja u Crnoj Gori (2016–2020), preporuke EU za područje nauke i visokog obrazovanja, Evropsku strategiju za pametan, održiv i uključiv rast EUROPA 2020, Strateške dokumente Evropskog istraživačkog prostora (European Research Area, ERA), Strateške dokumente Evropskog prostora visokog obrazovanja (European Higher Education Area EHEA), Strateške Evropske dokumente u polju istraživanja i inovacija za pametne specijalizacije (Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation RIS3), itd.

Univerzitet Crne Gore svoje upravljanje treba da zasniva na modernim zakonskim okvirima i najboljoj praksi svjetskih univerziteta i referentnih obrazovnih institucija. U smislu profesionalnih kompetencija i u cilju odgovornog obavljanja funkcije rektora, spreman sam uložiti znanje i iskustvo, stečeno na bazi dugogodišnjeg rada na Univerzitetu Crne Gore, koje se ogleda kroz vršenje dužnosti dekana Pomorskog fakulteta Kotor u dva mandata, akademsko i stručno usavršavanje na prestižnim univerzitetima u Japanu i SAD,

rukovođenje značajnim evropskim i nacionalnim projekatima iz programa HERD, Tempus, HERIC, IPA itd, kao i uspješno ostvarene saradnje sa privrednim subjektima iz Crne Gore i inostranstva.

Poštovane kolege, članovi Senata Univerziteta Crne Gore, u Programu razvoja Univerziteta Crne Gore koji Vam dostavljam na uvid, izlažem svoje viđenje prioriteta razvoja Univerziteta u narednom mandatnom periodu 2017.-2020. godine, kao moderne naučno-istraživačke i obrazovne institucije, koja će i dalje predstavljati perjanicu crnogorske akademske zajednice, utemeljene na vrijednostima i principima hiljadugodišnje tradicije naše države. Stoga vas pozivam da podržite predloženi program i da zajedno pristupimo njegovoj uspješnoj realizaciji.

2. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD

Univerzitet svoje postojanje mora temeljiti na produktivnom i efektivnom naučno-istraživačkom sistemu koji će adekvatno stimulirati razvoj crnogorskog intelektualnog kapitala ideja i inovacija. U tom smislu, podsticanje i jačanje istraživačkog i inovativnog duha na svim obrazovnim nivoima mora biti prioritet i jedno od ključnih obilježja politike Univerziteta. Poseban akcenat mora biti na primjeni principa interdisciplinarnosti u okviru modela saradnje naučno-istraživačkih timova unutar Univerziteta, kao i inteziviranje saradnje sa privrednim subjektima u smislu transfera inovacija i tehnologija.

Naučno-istraživačke i inovativne strategije Evropske unije, povezane sa strategijom obrazovanja, određene su u najvećoj mjeri Strategijom Europe 2020 koja podrazumjeva tri ključne komponente: istraživanje i razvoj, inovacije, obrazovanje. Kako bi se Univerzitet Crne Gore deklarirao kao istraživački univerzitet, u okviru buduće Strategije razvoja koja će se zasnivati na nacionalnim i evropskim strategijama, neophodno je postaviti ciljeve razvoja naučno-istraživačkog, inovativnog i umjetničkog stvaralaštva, kao i načine njihovog što bržeg ostvarenja u skladu sa zahtjevima i potrebama modernog društva i budućih generacija. Važno je budućom Strategijom razvoja prepoznati da su istraživačka djelatnost i inovativni kapaciteti osnov kvalitetnog nastavnog i naučnog rada njegovih organizacionih jedinica i pojedinaca, esencijalna putanja unaprijeđenja međunarodne reputacije Univerziteta i temelj razvoja privrede i cjelokupne društvene zajednice.

Uvjeren sam da Univerzitet Crne Gore ima istraživački potencijal i kadrovske kapacitete za značajno veća istraživačka, inovativna i umjetnička dostignuća, ali da bi se to postiglo treba izgraditi sistem optimalnog upravljanja ovim resursima. Neophodno je obezbjediti funkcionalnu integraciju naučnih kapaciteta Univerziteta, kako bi se podstakla interdisciplinarna saradnja, mobilizirali sinergijski efekti i omogućio dalji razvoj univerzitetskih jedinica. Ovo je izuzetno važno kada su u pitanju međunarodni fondovi, koji imaju visoke standarde evaluacije naučno-istraživačke ekspertize i rezultata, za plasiranje sredstava. Potrebno je osigurati mehanizme za optimalno korišćenje nastavne

infrastrukture, laboratorija i opreme, kako bi bile dostupne i široj zajednici, čime će se poboljšati saradnja s privredom i javnim sektorom. U pravcu podrške ovim aktivnostima, Univerzitet će dati svoj doprinos u obezbijedivanju neophodne naučno-istraživačke opreme i pristupa svjetskim bazama podataka o naučnim publikacijama.

Na Univerzitetu treba podsticati stvaranje baze i modela za prevazilaženje pojava kao što su niska konkurentnost, mali broj patenata i inovativnih rješenja, nedovoljan broj uspostavljenih spin-off i start-up kompanija. Sve to upućuje da, uz jače povezivanje Univerziteta i privrede, postoji značajan prostor za unaprijeđenje istraživanja i razvoja, kao i transfera znanja i tehnologija. Univerzitet Crne Gore je spreman da se suoči sa ovim izazovom stavljajući svoje obrazovne, istraživačke i stručne kapacitete na raspolaganje u cilju bržeg razvoja naše države. Partnerstvo sa privredom se može ostvariti na različite načine, kao što su zajednički projekti na razvoju proizvoda ili usluga, cjeloživotnim obrazovanjem, nastavnim angažovanjem eksperata iz privrede, i dr.

Za potrebe transfera znanja između Univerziteta i privrede, na Univerzitetu će početi sa radom Centar za transfer tehnologija i stručne usluge. Uloga ovog centra biće da pruža podršku u plasmanu novih tehnologija i inovacija, povezivanju relevantnih subjekata, te uspostavljanju mreža saradnje sa ciljem intenzivnijeg transfera tehnologija sa Univerziteta ka privredi. Univerzitet će u tom pravcu podsticati prijave patenata uz osiguranje finansijskih sredstava za postupak prijave.

Važna uloga uprave Univerziteta će biti stvaranje uslova i za jačanje ljudskih potencijala za istraživanje i razvoj, stvaranje kompetitivnog istraživačkog okruženja za naučni rad i privlačenje međunarodno afirmisanih naučnika.

- Veoma je važno podsticati naučno-istraživački rad kod studenata, saradnika i nastavnika, aktivno promovisati kreativnost i inovativnost kao sastavni dio politike Univerziteta i obezbijediti organizacione uslove u cilju izdvajanja više vremena i sredstava za postizanje vrhunskih naučnih rezultata, što će značajno uticati na povećanje broja međunarodnih projekata, i bolji plasman Univerziteta na međunarodnim rang listama. Zaposleni nastavnici i saradnici na Univerzitetu podstićaće se da objavljuju naučne radove u

renomiranim međunarodnim naučnim časopisima, koji su indeksirani u priznatim bazama podataka. Nagrađivanje za naučnoistraživački rad će se nastaviti kroz dopunjeni Pravilnik o postupku, uslovima vrednovanja i načinu nagrađivanja zaposlenih za poseban doprinos razvoju i međunarodnom pozicioniranju Univerziteta Crne Gore.

U skladu sa postojećom međunarodnom praksom, podstiće se stvaranje uslova da se istaknutim naučnicima najvišeg ranga, ponudi duži boravak na našem Univerzitetu. Takvom bi se praksom mogao značajno podići međunarodni ugled Univerziteta i podstaći kreativna razmjena znanja i iskustava na najvišem nivou.

Univerzitet mora sistemski podsticati svoje nastavnike na prijavljivanje i vođenje međunarodnih projekata. Uspješnost ostvarivanja tog cilja imaće direktan uticaj na položaj i ugled Univerziteta u međunarodnim okvirima. Za realizaciju ovih projekata neophodno je osigurati odgovarajuću institucionalnu podršku, poboljšanjem administrativnog upravljanja projektima, s ciljem rasterećenja rukovodilaca projekta tih obaveza. Za istraživače koji dobiju i uspješno vode međunarodne projekte treba obezbjediti organizacijsku podršku, kao i osigurati adekvatan balans nastavnih i drugih akademskih obaveza tokom trajanja projekta. Univerzitet će podržavati kvalitetne inicijative, ali će akcenat staviti na opsežnije i ambicioznije istraživačke projekte, da bi se stvorili timovi istraživača sa značajnim međunarodnim ugledom.

Doktorske studije i istraživački rad na doktorskim studijama treba da ima centralno mjesto u procesu jačanja međunarodne konkurentnosti Univerziteta. Doktorske studije je neophodno organizovati na principima integracije naučnoistraživačkih kapaciteta, što bi, uz očuvanje identiteta svakog pojedinog dokorskog programa, osiguralo kvalitetnije korišćenje postojećih resursa, te povećalo kvalitet naučno-istraživačkog rada. Kako bi se ojačala međunarodna vidljivost i prepoznatljivost istraživača kao i samog Univerziteta, neophodno je uložiti napore u osnivanje doktorskih studija na engleskom jeziku. Takođe, u cilju povećane internacionalizacije Univerziteta, treba osnivati i zajedničke doktorske studije sa renomiranim partnerskim univerzitetima iz Evropske unije i svijeta. Na ovaj način bi se ostvarile pretpostavke za privlačenje stranih studenta i profesora, što bi dugoročno

podiglo kvalitet naučno-istraživačkog rada. Strategija doktorskih studija Univerziteta Crne Gore iz 2017. godine predstavlja dobru polaznu osnovu za razvoj najvišeg stepena formalnog obrazovanja. Značajnu ulogu u procesu poboljšanja kvaliteta doktorskih studija na Univerzitetu imaće Centar za doktorske studije, čiji su osnovni zadaci definisanje oblasti doktorskih studija, organizovanje nastave, odobravanje plana rada i angažovanja nastavnika na doktorskim studijama, itd.

3. NASTAVNI PROCES

Obrazovanje studenata jedan je od osnovnih zadataka svakog univerziteta. Nastavni sadržaji trebaju biti fokusirani na postizanje ishoda učenja, odnosno sticanje znanja i vještina primjenjivih u praksi i prilagođenih potrebama savremenog i dinamičnog tržišta rada.

U prethodnom periodu na Univerzitetu Crne Gore je ostvarena reforma studijskih planova i programa na svim nivoima studija, tako da se sa većinskog modela 3 + 1 + 1 + 3 prešlo se na model studiranja 3 + 2 + 3. Tek nakon završetka jednog ciklusa, moći će se objektivno sagledati rezultati sprovedene reforme studijskih planova i programa, i utvrditi prednosti i mane novog modela studiranja za pojedine fakultete. Međutim, to nas ne sputava da postojeće studijske programe kontinuirano osavremenjavamo i prilagođavamo potrebama tržišta rada, do nivoa za koje nije potrebna reakreditacija. Pri tome je nužna bliska saradnja sa partnerima sa tržišta rada, kako bi kroz postignuta znanja, vještine i kompetencije osigurali visok nivo pripremljenosti za tržište rada i lakšu zapošljivost svršenih studenata.

U cilju daljeg poboljšanja kvaliteta nastavnog procesa, potrebno je raditi na smanjivanju studijskih grupa, osiguravanju što višeg stepena interakcije između nastavnika i studenata, obezbijedenja nastave koja će se temeljiti na učenju zasnovanom na rješavanju problema itd. Kako bi se došlo do ovog cilja, u pojedinim slučajevima će biti neophodno obezbijediti usavršavanje nastavnika kroz dodatnu edukaciju i studijska putovanja. Neophodno je osigurati više praktičnog rada studenata i to u saradnji sa privrednim i javnim sektorom kroz nastavne baze, jer samo na taj način možemo iznjedriti mlade ljude koji znaju što se od njih očekuje i kako to ostvariti. Upravo kroz međusobnu saradnju Univerziteta i nastavnih baza postići će se trajna usklađenost sa zahtjevima poslodavaca i omogućiti strateško planiranje razvoja studijskih programa.

U narednom mandatnom razdoblju posebna pažnja bila bi posvećena pokretanju procesa zapošljavanja naših studenata. Univerzitet treba da osigura stalno praćenje dinamike tržišta rada i zapošljivosti studenata i sistemski vodi brigu o mogućnostima zapošljavanja svršenih

studenata, odnosno usklađenosti upisnih kvota sa potrebama tržišta rada. Neophodno je kroz stalni kontakt i saradnju sa relevantnim državnim institucijama uticati da se poveća mogućnost za zapošljavanje kroz usklađivanje ishoda učenja, znanja, vještina i kompetencija, kao i podstakne sticanje znanja korisnih za pokretanje sopstvenih kompanija.

U procesu učenja treba podsticati kreativnost, inovativnost i timski rad, što će se olakšati neprestanim uvođenjem savremenih tehničkih pomagala i tehnologija. Na Univerzitetu već postoje dobri primjeri učenja na daljinu, kao i primjene novih tehnologija u nastavi, stoga se ta iskustva mogu prenijeti i na ostale jedinice. Pored toga, neophodno je razvijati programe cjeloživotnog obrazovanja, koji će osigurati trajnu edukaciju i usklađivanje znanja i vještina svršenih studenata i profesionalaca. Cjeloživotno obrazovanje na Univerzitetu može biti zastupljeno u vidu specijalističkih kurseva i seminara, na kojima će se stručnjaci iz privrede i javnog sektora podučavati novim tehnologijama i inovativnim sadržajima. Bez cjeloživotnog obrazovanja bilo bi nemoguće ostvariti bilo kakav napredak u savremenom društvu, a u situaciji visoke stope nezaposlenosti, ono može biti jedan od mogućih rješenja. Cjeloživotno obrazovanje treba sagledati i kao proces dodatne edukacije nastavnog i administrativnog osoblja na Univerzitetu. Ovaj vid cjeloživotnog obrazovanja treba proširiti i osnažiti, koristeći se pri tome tehnologijama učenja na daljinu u najvećoj mogućoj mjeri. Neophodno je koordinirati aktivnosti cjeloživotnog obrazovanja na nivou Univerziteta i po potrebi osnovati Centar za cjeloživotno obrazovanje koji bi služilo kao okosnica za sve aktivnosti iz ove oblasti.

4. INTERNACIONALIZACIJA I MEĐUNARODNA SARADNJA

Univerzitet Crne Gore razvija dugogodišnju saradnju sa drugim univerzitetima i naučno-istraživačkim institucijama u inostranstvu. Saradnja se odvija kroz zajedničke projekte, odlaznu i dolaznu mobilnost studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja i to kroz istraživačke, nastavne i stručne aktivnosti.

Iako se aktivnostima internacionalizacije Univerziteta Crne Gore daje prioritet u svim aspektima njegovog funkcionisanja, ostaje niz pitanja koja treba rješavati u narednom periodu kako bi se ostvarili ciljevi definisani Strategijom internacionalizacije Univerziteta Crne Gore koji treba da doprinesu boljem pozicioniranju Univerziteta Crne Gore u regionu i u Evropskom prostoru visokog obrazovanja, te unaprijeđenju nastavnog i istraživačkog procesa na Univerzitetu.

Prvi korak koji treba preduzeti u tom pravcu jeste izrada Plana aktivnosti za realizaciju Strategije internacionalizacije, koji bi definisao jasne uloge i odgovornosti svih aktera uključenih u poslove međunarodne saradnje na nivou rektorata i pojedinih jedinica Univerziteta, rokove za realizaciju konkretnih aktivnosti i indikatore za mjerenje realizacije postavljenih ciljeva. Nadalje, potrebno je uvesti sistem strateškog planiranja međunarodnih aktivnosti, uključujući projektne aktivnosti, te uvesti mjere za podsticanje rada na međunarodnim projektima. Međunarodni projekti treba da se planiraju na taj način da pokrivaju istraživanje, obrazovanje, razvoj Univerziteta, popularizaciju nauke, širenje pristupa visokom obrazovanju i pogotovo primijenjena istraživanja i inovacije. Strategija Europe 2020 i prateći programi (Erasmus +, Horizont 2020, COST, i dr) pokrivaju sva ova područja i daju prilike da se osmisle ideje, dogovore partnerstva i osiguraju sredstva. Međutim, za održivo i svrsishodno korišćenje programa i fondova nužna je dobra priprema u smislu edukacije za upravljanje i vođenje projekata, podizanje nivoa istraživačkih i administrativnih kapaciteta. Ovo se može postići korišćenjem kompetentne i raspoložive podrške sa nivoa Univerziteta, što podrazumijeva jačanje kapaciteta akademskog osoblja i administrativnu podršku za rad na međunarodnim projektima, prvenstveno Centra za

međunarodnu saradnju i razvoj karijere, kao i uvođenja takvevrste podrške na pojedinačnim fakultetima i institutima. Jasno definisane procedure za upravljanje međunarodnim projektima takođe bi dovele do njihove efikasnije i efektivnije realizacije, a uvođenjem monitoringa i evaluacije ovih aktivnosti njihovi benefiti za Univerzitet postali bi vidljiviji široj akademskoj zajednici i pružali smjernice za dalje unaprijeđenje rada u ovoj oblasti.

Mobilnost studenata i nastavnika predstavlja veoma važnu komponentu međuroodne saradnje Univerziteta Crne Gore i njegove internacionalizacije. Na Univerzitetu se ostvaruje kroz Erasmus+ program, CEEPUS, Jean Monnet i dr. Iako je učešće u Erasmus + programu dovelo je do porasta broja istraživača i studenata koji učestvuju u programima razmjene, kao i broja inostranih predavača koji borave na razmjeni na našem univerzitetu, procentualno gledano, broj studenata koji učestvuju u programima razmjene i dalje je daleko ispod prosjeka evropskih univerziteta i ciljeva postavljenih od strane Evropske komisije (učešće 20% ukupne studentske populacije u programima mobinosti). Kako bi unaprijedili dostupne mogućnosti za razmjenu studenata, u budućem periodu treba intenzivirati aktivnosti na sklapanju većeg broja bilateralnih ugovora sa partnerskim univerzitetima iz Evropske unije, a istovremeno jačati aktivnosti informisanja i pružanja podrške studentima prilikom apliciranja, posebno na nivou univerzitetskih jedinica. Takođe je potrebno unaprijediti procedure priznavanja predmeta položenih na stranim univerzitetima kako to ne bi predstavljalo prepreku u prijavi i korišćenju mogućnosti razmjene. S obzirom da će u okviru Erasmus + programa od naredne akademske godine studenti našeg Univerziteta biti u mogućnosti da učestvuju u razmjeni sa ciljem obavljanja prakse u inostranstvu, biće potrebno definisati pravila za priznavanje ove vrste prakse. Potrebno je uvesti procedure monitoringa i evaluacije i u oblasti razmjene studenata i nastavnog i nenastavnog osoblja kako bi se kroz prikupljanje i obradu podataka kontinuirano unaprijeđivao i ovaj segment međunarodne saradnje.

Sa ciljem povećane internacionalizacije Univerziteta, neophodno je uvesti veći broj studijskih programa na engleskom jeziku. Osnivanjem i realizacijom programa na engleskom jeziku, samostalno ili kroz programe dvojne/zajedničke diplome, kreirali bi se

uslovi za privlačenje većeg broja stranih studenata, što bi u krajnjem dovelo do veće međunarodne vidljivosti Univerziteta.

U okviru međunarodne i među-univerzitetske saradnje Univerzitet je potpisao ugovore sa 130 partnerskih visokoškolskih institucija iz 35 zemalja, koji osiguravaju široku nastavnu pokrivenost i potencijal za razvoj partnerstva.

U svrhu interniziranja aktivnosti međunarodne saradnje treba kvalitetnije iskoristiti i članstva Univerziteta u međunarodnim organizacijama.

Značajnu ulogu u procesu internacionalizacije i međunarodne saradnje će imati Centar za međunarodnu saradnju na Univerzitetu, čije prostorne i ljudske kapacitete je neophodno ojačati.

5. UNAPRIJEĐENJE SISTEMA KONTROLE KVALITETA

Unaprijeđenje nastavnih, istraživačkih i administrativnih procesa na Univerzitetu Crne Gore kroz optimizaciju i monitoring standarda kvaliteta i evaluaciju studijskih programa sprovodi Centar za studije i kontrolu kvaliteta. Glavne aktivnosti Centra usmjerene su ka razvoju različitih procesa osiguranja kvaliteta na Univerzitetu, u skladu sa savremenim tendencijama u internacionalizaciji studijskih programa i istraživačkih aktivnosti. Centar vrši preispitivanje i reviziju studijskih programa i daje preporuke vezane za poboljšanje nastavnih planova, realizacije ishoda učenja i optimizacije kadrovskih struktura jedinica. U narednom periodu, značajan doprinos Centra ogledat će i u predstojećoj samoevaluaciji Univerziteta, kao jednog od najznačajnijih evropskih mehanizama usmjerenih ka strateškom razvoju univerzitetskih kapaciteta.

U narednom periodu, će se sprovesti niz aktivnosti sa ciljem optimizacije kvaliteta studija, kroz monitoring i kontinuirano unaprijeđenje reformisanih nastavnih planova, kao i formalizaciju saradnje sa Komisijama za obezbjeđenje i unaprijeđenje sistema kvaliteta u okviru fakultetskih jedinica. Kroz izvještaje i stalnu komunikaciju sa komisijama, sačinjenim od predstavnika studenata, akademskog i administrativnog osoblja, osiguraće se bolji transfer iskustava, zahtjeva i potreba u kontekstu unaprijeđenja kvaliteta. Na osnovu izvještavanja sva tri predstavnika, dobiće se jasnija slika koja će poslužiti za analizu identifikovanja potencijalnih problema i mogućnosti za dalji razvoj. Uspostavljanjem ovakvog efikasnog mehanizma komunikacije tj. dvosmjernim protokom informacija na svim nivoima upravljanja, Univerzitet će biti u mogućnosti da proaktivno odgovara na operativno-tehničke, ali i strateške izazove koje nameće dinamično crnogorsko i evropsko okruženje.

Poseban akcenat biće na poboljšanju kvaliteta i rezultata studentskog anketiranja, kroz kreiranje jasne i razumljive forme i sadržaja, omogućnosti detaljnijeg elaboriranja problema a kao i kroz optimizaciju procesa sprovođenja anektiranja na način da se obezbjedi reprezentativnost uzorka i upotrebljivost podataka.

Takođe, u okviru Centra će se implementirati dodatni interaktivni kanali komunikacije (npr. mailbox, Otvoreni dani Centra).

Jedan od osnovnih prioriteta Centra je unaprijeđenje kvaliteta studijskih programa kroz razvoj kompetencija tj. profesionalnih sposobnosti i vještina studenata i formalizovanje saradnje sa neakademske partnerima, što se posebno odnosi na monitoring programa studentske prakse, koji treba da omogući veću kompetitivnost studenata na tržištu rada. U kontekstu evaluacije studijskih programa, osnovni izazov je povećanje involviranosti studenata u proces evaluacije i optimizacije sistema kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore.

Takođe, uskoro će započeti sa primjenom softvera za prepoznavanje plagijata, kako bi dodatno osigurali kvalitet istraživačkih publikacija i dalje unapređivali istraživačke kapacitete naših studenata i akademskog osoblja. S tim u vezi, u okviru Centra će se organizovati radionice čiji će osnovni fokus biti na jasnom razumijevanju pojma plagijarizma i identifikovanju njegovih pojavnih oblika u teoriji i praksi.

Neophodno je navesti još i da će, kako bi se osigurao visok stepen harmonizacije sa evropskom praksom i standardima na renomiranim evropskim univerzitetima, u narednom periodu će se predano raditi na uspostavljanju mehanizama za osiguravanje usklađenosti sa evropskim standardima na polju kvaliteta i formalizovanju saradnje sa studentima i nastavnim osobljem, korisnicima stipendija i programa mobilnosti, u cilju razmjene iskustava i definisanja preporuka dobre prakse. Tako će već u narednim sedmicama biti organizovani prvi sastanci sa Erasmus alumni studentima i istraživačima, čije će preporuke i iskustva biti značajan faktor razvoja i unapređenja kvaliteta programa na Univerzitetu Crne Gore. Osnovni ciljevi su da prilagodimo naše akademske napore potrebama tržišta rada, značajnije involviramo studente u procese kreiranja programa, mobilišemo evropsko iskustvo i stremimo ka prestižnim međunarodnim sertifikacijama u oblasti kvaliteta. Centar će kroz saradnju sa Međunarodnom kancelarijom Univerziteta pripremati aplikacije koje će se odnositi na poboljšavanje kvaliteta i prepoznavanje Univerziteta na evropskom odnosno međunarodnom tržištu.

Kao jedna od nedavno pokrenutih aktivnosti jeste i priprema aplikacije za dobijanje oznake HR Excellence in Research Award, u okviru projekta za izgradnju kapaciteta Re@WBC.

Uz sve navedeno, podsticat će se međunarodne akreditacije svih onih nastavnih programa koji mogu doprinijeti većoj prepoznatljivosti Univerziteta, a za što će se koristiti sredstva iz fondova za razvoj Univerziteta.

Na kraju, u narednom periodu, usvojiće se i sveobuhvatna Strategija sistema kontrole kvaliteta, kojom ćemo definisati najznačajnije ciljeve i aktivnosti Univerziteta u pogledu unaprijeđenja kvaliteta i osigurati njihovu uspješnu implementaciju.

6. LJUDSKI RESURSI

Univerzitet mora razvijati i njegovati ljudske resurse, kao najveću vrijednost, osiguravajući ravnopravnost, respektabilnost, jačanje privrženosti Univerzitetu, kako bi postigli visoku motivisanost za zajednički rad na dobrobit Univerziteta.

Upravo radi toga je neophodno stvarati radne uslove za unaprijeđenje zadovoljstva zaposlenih. Zadovoljni i motivisani nastavnici, saradnici, administrativno i tehničko osoblje, stručne službe stvaraju inspirativno i podsticajno okruženje, poželjno za uspješan rad i studiranje. U cilju sistemskog vrednovanja i afirmacije posvećenog rada zaposlenih, nastaviće se sa nagrađivanjem pojedinaca, koji daju poseban doprinos razvoju Univerziteta.

Nastavnici i saradnici na Univerzitetu moraju imati mogućnost kontinuiranog usavršavanja i napredovanja u sistemu visokoškolskog obrazovanja. Administrativnom i tehničkom osoblju potrebno je omogućiti razvoj i usavršavanje u vidu referentnih kompetencija u područjima njihove operativne djelatnosti. Univerzitet, u saradnji sa svim fakultetskim jedinicama, mora preduzeti sve mjere da njegovi nastavnici imaju dovoljno vremena za naučni i mentorski rad, prijavljivanje projekata, međunarodnu saradnju i kvalitetnu pripremu nastave. Pod tim se podrazumijeva značajno smanjenje administrativnih i birokratskih obaveza nastavnika, što se može postići efikasnijom organizacijom i značajnijom upotrebom savremenih tehnologija, koja će vremenski optimizirati i funkcionalno umrežiti sve službe Univerziteta i njihovih jedinica. Kvalitetno funkcionisanje službi je nužan uslov za podizanje kvaliteta naučno-istraživačkog i umjetničkog rada. Kako bi osigurao međunarodni integritet i akademsku prepoznatljivost svojih naučnika, Univerzitet će podsticati mobilnost nastavnika kroz studentske boravke u svrhu jačanja istraživačkih kapaciteta, u mjeri koja ne ugrožava tok i kontinuitet nastavnog procesa. Jačanjem istraživačkih kapaciteta i međunarodne afirmacije naših istraživača, ostvaruju se preduslovi za kvalitetniju međunarodnu suradnju i lakše uključivanje u evropski i svjetski prostor visokog obrazovanja.

Jedan od velikih izazova Univerziteta predstavlja zadržavanje i privlačenje mladih stručnih kadrova. Na Univerzitetu u posljednjih par godina nije bilo značajnijeg zapošljavanja mladih saradnika. Odliv kompetentnih mladih ljudi u inostranstvo ili odlazak sa Univerziteta zbog nemogućnosti zapošljavanja i demotivirajućeg materijalnog statusa, dodatno je osiromašilo ljudski potencijal Univerziteta i podstaklo konstantne zahtjeve studenata u pravcu osavremenjivanja i podmlađivanjem nastavnog kadra. Zapošljavanje mladih saradnika predstavlja garanciju kvalitetnog rada u dugom vremenskom periodu i osigurava vlastitu naučnu, nastavnu i stručnu reprodukciju, i predstavljat će jedan od prioriteta uprave Univerziteta. U narednom periodu podržavaće se kvalitetne inicijative da se saradnici upućuju na naučna i stručna usavršavanja u prestižne svjetske univerzitetske centre. To se prije svega odnosi na ona područja za koja Univerzitet i fakulteti procjene kao buduća prioritetna područja i za koje nema kvalitetnih kadrovskih rješenja.

Priznati naučnici crnogorskog porijekla mogu značajno doprinijeti podizanju međunarodne istraživačke aktivnosti Univerziteta. U narednom periodu će se konkretizovati različiti oblici saradnje sa njima, od zajedničkih projekata, statusa gostujućih profesora, pa sve do povratka i zaposlenja na Univerzitetu. Za najistaknutije naučnike iz dijaspore, koji su na vodećim pozicijama najprestižnijih univerziteta, iniciraće se osnivanje institucije „trajnog gostujućeg profesora“ po uzoru na prakse svjetskih univerziteta.

7. STUDENTSKA PITANJA

Za uspješno funkcionisanje Univerziteta neophodno je podržavati proaktivnu komunikaciju i konstruktivnu participaciju studenata u rješavanju pitanja efikasnog rada i razvoja Univerziteta, unaprijeđenja uslova rada, kvaliteta nastavnih procesa, studentske prakse kroz nastavne baze, mobilnosti studenata, zaštiti studentskih prava i standarda itd.

Univerzitet mora da opravda ukazano povjerenje studenata u smislu konstituisanja savremenih obrazovnih profila, kreiranja inspirativnog nastavnog ambijenta, izgradnje funkcionalnih platformi za povezivanje nauke, privrede i industrije, kao i kultivisanja budućih generacija koje njeguju svoju intelektualnu misao, kreativno pristupaju rješavanju problema i kvalitetno doprinose budućem razvoju privrede i društva.

Univerzitet će stimulisati uključivanje studenata u istraživačke i nastavne projekte. Cilj je da se studentima, koji imaju želju da se u budućnosti bave naučno-istraživačkim radom i nastave profesionalno angažovanje na Univerzitetu, omogući da se stručno razvijaju i uključuju u akademske i naučne aktivnosti (učestvovanje u izradi nacionalnih i međunarodnih projekata, objavljivanje naučnih i stručnih radova, itd).

Značajan angažman studenata kroz rad Studentskog parlamenta i studentskih organizacija na fakultetima, pokazuje kako i pored zahtjevnih nastavnih programa i obaveza, studenti podržavaju i praktikuju brojne vannastavne aktivnosti na Univerzitetu. Univerzitet je spreman pružiti podršku i pomoć u realizaciji kvalitetnih inicijativa naših studenata, bilo da se radi o studentskim konferencijama, stručnim programima ili kulturnim, sportskim i humanitarnim aktivnostima. Obezbijediti će se i podrška direktnom uključivanju studenstkih predstavnika u izradu zakonskih akata i institucionalnih okvira, kojima se regulišu kvalitetet studiranja i uslovi rada i života studenata.

Univerzitet će posvetiti posebnu i dužnu pažnju adekvatnom uključivanju i aktivnostima posebnih kategorija studenata, kao što su studenti sa invaliditetom, studenti-roditelji, studeni bez odgovarajuće roditeljske brige i dr., i omogućiti im uspješno studiranje u skladu sa njihovim interesima i potrebama.

U svakodnevnom radu, uprava Univerziteta biće otvorena za sva studentska pitanja, te će u bliskoj saradnji sa Studentskim parlamentom, obezbijediti njihovo pravovremeno razmatranje i rješavanje u skladu sa institucionalnim okvirom Univerziteta.

8. ZAKLJUČNA MISAO

Svjestan izazova i odgovornosti, koje obavljanje funkcije rektora Univerziteta Crne Gore podrazumjeva, nastojaću da preuzete obaveze ispunjavam rukovodeći se svjetskim standardima i najboljom praksom razvoja visoko-obrazovnih institucija, uz kvalitetnu podršku nastavanog i administrativnog kadra, stručnih i administrativnih tijela, fakulteta, instituta, umjetničkih akademija i studentskih organizacija.

Lični prioriteti i planirane aktivnosti usmjerene su ka realizaciji ciljeva koje smo zajednički postavili: međunarodna afirmacija i konkurentnost Univerziteta Crne Gore, konstantno unaprijeđenje nastavnog procesa, razvoj naučno-istraživačkog i umjetničkog rada, jačanje veza sa privrednim subjektima i javnim institucijama, unaprijeđenje ljudskih kapaciteta i kvaliteta rada i života studenata na Univerzitetu.

Predstavljeni razvoj Univerziteta Crne Gore u narednom mandatnom periodu 2017. - 2020. godine namjeravam da realizujem sa posvećenim angažovanjem i savjesnim zalaganjem, na bazi stečenog znanja i iskustva, u nadi da ću dobiti Vašu punu podršku i priliku da opravdam ukazano mi povjerenje i čast.

Prof. dr Danilo Nikolić, dipl.ing.maš.

U Podgorici, 17.11.2017.